

ДО КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Т У КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Ек. № 44

Дата 7.06.95

Г. А. Н. О В И Ц Е

НА НАЦИОНАЛНИЯ КОМИТЕТ НА НАЦИОНАЛНОТО ДВИЖЕНИЕ "ЗАЩИТА НА ЗАСЕГНАТИТЕ ОТ ЗАКОНА ЗА РЕСТИТУЦИЯТА - ЗВСВОНИ"

ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 29/1995 Г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Струва ни се, че твърде късно Велко Вълканов и група народни представители са се сетили да отправят искане към Вас да се обяви за противоконституционен чл.7 от ЗВСВОНИ, мотивирайки се с нарушение на чл.7 от Конституцията на Република България. За нас това отново е едно едностранчиво, непълно и неудачно козметично предложение.

Ние продължаваме да стоим на позицията, че чл.6 и 7 от ЗВСВОНИ в този си вид, или с половинчати корекции, каквито бяха вършени досега, не могат да доведат до справедливо решение на въпросите на засегнатите от Закона за реституцията хиляди граждани. Когато в един закон са застъпени и издигнати в правна норма тесни лични интереси, или се разиграват политически игри и пазарлъци, не може да се очаква справедливост и принципност.

Недопустимо е още чл.6 и 7 от ЗВСВОНИ да се разглеждат отделно, тъй като едни и същи са нарушените неитменни, основни човешки права на засегнатите граждани. Макар, че има някои различия в правните интереси, това не дава никакво основание наемателите на отчуждени жилища и закупилите добросъвестно такива да се делят на две различни категории граждани и техните проблеми да се решават отделно на парче. И тук не става дума само до несъобразяване и нарушение на чл.7 от Конституцията, което нанася еднакви вреди на засегнатите граждани, както по чл.7, така и по чл.6 от ЗВСВОНИ и изправя и едините и другите пред угрозата да останат на улицата без жилище. Недопустимо е за вина на държавата да отговарят гражданите, било то наематели или закупили добросъвестно отчуждени жилища.

ВЪПРОСЪТ ЗА НАРУШЕНИЕТО НА ЧЛ.7 ОТ КОНСТИТУЦИЯТА НИЕ СМЕ ПОСТАВИЛИ И РАЗВИЛИ ОЩЕ В НАШЕТО ПЪРВО СТАНОВИЩЕ ДО КОНСТИТУЦИОННИЯТ СЪД НА 10.04.1995 Г. ВЪВ ВРЪЗКА С КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 4/1995 Г., НО ПО НЕГО НЕ БЕШЕ ВЗЕТО ОТНОШЕНИЕ. Там обаче ние третираме въпроса едновре-

менно за двата члена 6 и 7, които не могат да се делят при решаването на проблема, което сме отразявали и в други наши документи. Затова ние казваме, че Вълканов и подкрепилите го депутати са закъснели и че предложението им е едностранчиво и непълно и че то вече е поставяно от нас на вниманието на Конституционния съд, макар и в малко по друга форма. А това, че чл. 6 и 7 от ЗЕСВОНИ са силно политизирани и не са в унисон не само с чл. 7 от Конституцията на Република България, а също така и с членове 4, 5, 6, 29, 56 и 57 от същата Конституция, като са нарушени основни човешки права на български граждани, които права, съгласно чл. 57 от Конституцията са неотменни, е ясно дори и на студентите от I курс право. Посочените два члена /6 и 7 от Закона за реституцията/ не кореспондират и с изискванията на Декларацията за човешките права на ООН и с други международни актове за правата на човека, които съгласно чл. 5 от Конституцията на Република България, са част от вътрешното право на страната и имат предимство пред нормите на вътрешното законодателство, които им противоречат. Чл. 6 и 7 от ЗЕСВОНИ не са издържани и по отношение на позициите залегнали в тълкувателното решение № 14/10.11.1992 г. на Конституционният съд, прието по к.д. № 14/1992 г., образувано по искане на Президентата за тълкуване на чл. 6 от Конституцията. Така, че от всичко изложено по горе е повече от ясно, че чл. 6 и 7, естествено във връзка и с някои други членове на ЗЕСВОНИ, са противоконституционни и в разрез с международните норми за човешките права.

Засегнатите по чл. 6 и 7 от ЗЕСВОНИ са поставени в положението на виновни и са третирани едвали не като престъпници. Тези граждани нямат абсолютно никаква вина за отчуждаването на жилищни имоти през 1948 год. За това никой няма право да нарушава човешките ни права и да стоварва цялата тежест на реституцията върху главите ни. Никой няма право да поставя съдбата ни като разменна монета на мръсната политическа борса и по циничен, насилствен и репресивен начин да се търси отговорност от нас за отчуждените имоти не само през 1948 г., но и за отчуждени такива и преди 9.9.1944 г. Знае се, че и преди тази дата са отчуждавани жилищни имоти. Нещо повече, имало е и Закон против спекулата с недвижими имоти. Съществували са и много други условия и ограничения за добиване и упражняване на собственост. И всичко това облечено в закони е ставало на основата на чл. 68 и във връзка с чл. 57 от Търновската Конституция. Сега отчуждените преди 9.9.1944 г. жилища по неизвестни пътища се реституират и отново вината и тежестта за това се стоварва върху засегнатите по чл. 6 и 7 от ЗЕСВОНИ граждани. На какво основание ние трябва да отговаряме и да плащаме и за действията на царското правителство, чийто закони са издавани въз основа на Търновската конституция, която никога сред нас дораз не настъпват да бъде възстановена ? ! ? Защо за дей-

ствията на Царска и Републиканска България трябва да отговорят ние, а не самата държава, която е извършила тези отчуждавания, макар и на основата на действащите тогава Конституции ? ! ? Защо държавата, съгласно чл.7 от Конституцията на Република България, не поеме своите отговорности, а стоварва всичко върху нас ? ! ?

Всеизвестен факт е още, че Закона за отчуждаване на искритата едра градска недвижима собственост беше издаден въз основа на чл.10 ал.5 и във връзка с ал.3 от Конституцията на Народна република България от 1947 г. Тогава в полуразрушена от бомбардировките София и в поголемите градове на страната се ширеше, както и сега, спекула с наемите на жилищата. За да се ограничи тази спекула се наложи отчуждаването само на онзи жилищен фонд, който се ползваше за рентнерство /добиване на доходи - ренти на вложени в тези имоти капитали/. За отчуждените жилища собствениците бяха обезщетявани с държавни лихвени облигации, с пари в брой или с други имоти. Буди недоумение, че фактически чл.4 от ЗВСВОНИ признава обезщетението, но се прави уговорката, че не се признава обезщетението с облигации, приспадналите задължения към държавата от неплатени данъци, ипотеки и други. С лихвени облигации са обезщетявани собствениците при отчуждаване на жилища и преди 9.9.1944 г. Лихвени облигации са купували и обикновени граждани. Както преди 9.9.1944 г., така и след това, а и сега облигациите издавани от държавата, са ценни книжа, които носят своя паричен еквивалент. Приносителите им са ги ползвали за закупуване на други жилища или имоти. Тук му е мястото да кажем, че крайно време е да се спрят спекулациите и манипулирането на обществото с объркване на понятията отчуждаване срещу съответно обезщетение с конфискация и национализация. Вярно е, че има малка група граждани на които отчуждените жилища не са били обезщетени и сега то трябва да бъде направено, за което ние пледираме още от 1991 г.

С чл.6 и 7 от ЗВСВОНИ са нарушени наши основни и неотменими човешки права. Погазено е чалето достойнство. Лишени сме спрямо другите граждани от еднаква законна закрила и на ефективно възстановяване от компетентните юрисдикции на нарушени наши основни права признати от Конституцията. Негативните действия на държавните органи са прехвърлени като наша вина. Подложени сме на дискриминация за сметка на облагодетелстване на група хора, поради имотното им състояние и обществено-политическо положение. По циничен и репресивен път се променят елементарните ни условия за живот. Понижава се жизненото ни равнище и сме лишени от нормални средства за храна, облекло и други не само от ниските ни доходи и неконтролируемо покачване на цените на основните стоки, а най-вече за това, че сме принудени да правим непосилни и излишни разходи за адвокати, съдилища, наеми, премествания и ремонти на жилища и пр. По наследствен

начин се променя микросредата, в която живеем, отнемат жилищата ни и ни натикват в неподходящи и неравностойни такива. Списъкът на нарушените ни човешки права може да бъде продължен още много.

Наред с горното ЗЕСВОНИ поставяв неравноправно положение и самите собственици, от една страна тези, чиито жилища се реституират с наематели /чл.6/ и тези, които водят дела срещу новите собственици /чл.7/. От друга страна в неравноправно положение са поставени онези собственици на отчуждени имоти, които на времето не са били обезщетени и сега жилищата им се реституират. Еа практика се получава така, че едни се обезщетяват два пъти, други веднъж, а трети – никак. Съществува хаос и не са изяснени и уточнени принципите и философията на взаимоотношения, обезщетяване, наем и пр. Поради своите несъвършенства, политизиране и излизане от рамките на Конституцията и на международните правни норми за правата на човека ЗЕСВОНИ създаде голямо социално и политическо напрежение, раздели нацията, противопостави едни на други хиляди хора, които преди това са били в добри приятелски или роднински отношения. Полициите и парламентаристите, плащайки данък на незадоволените си амбиции и страсти, борейки се за власт, надмощие и задоволяване на личните си интереси, не се вслушаха в съветите и препоръките на авторитетни международни институции и личности при решаването на законодателството по реституцията, така както направиха останалите бивши социалистически страни, където не се допусна конфронтация в обществото. Те и сега се правят на слепи и глухи пред проблемите и негативните страни предизвикани от несъвършенството на ЗЕСВОНИ.

Ето защо ние не можем да приемем за нормално и правилни защитите, които някои среди правят на противоконституционните и антихуманни чл.6 и 7 от ЗЕСВОНИ, прикривайки се и спекулирайки с чл.17 ал.3 от Конституцията. С едностранчивото и тенденциозно разглеждане на проблема само от тези позиции се защитават единствено личните интереси на малки групи хора, които създадоха ЗЕСВОНИ предимно за себе си. Считаме, че не е необходимо сега да изброяваме имената им от Великото, 36-то и 37-то Народни събрания, както и на магистрати от съдебната система, Конституционният съд и други. Да, съгласно чл.17 ал.3 от Конституцията на Република България, частната собственост е обявена за неприкосновена. НО ТЯ Е И ОТМЕННА. Дори конституционният съдия Димитър Гочев беше принуден публично да признае, че съгласно Европейската конвенция за защита правата на човека, към която нашата страна се присъедини, държавата за обществени и държавни интереси може да ограничава правото на собственост и да поставя под условие ползването ѝ. А в практиката си Европейският съд изисква, когато се дават привилегии на една група граждани, справедливо трябва да се отчитат интересите и правата на другата група. В чл.6 и 7 от ЗЕСВОНИ тези изисквания са безапелационно погазени, защото не ко-

респондират с чл.4,5,6,7,29,56 и 57 от Конституцията на Република България и със съответните международни актове за защита човешките права, които са неотменни, за разлика от чл.17 ал.3 от Конституцията.

Дълго време ние алармираме и доказваме на политици, парламентаристи, на разни институции, включително и на Конституционният съд, че за справедливото решаване и за двете страни на въпросите с реституцията и на жилищата е необходимо да се седне на кръглата маса. С политическа воля и желание от всички заинтересовани страни и без политически пристрастия и от личен интерес, равнопоставено и справедливо да се разгледат с разум окончателно всички спорни, противоконституционни и други въпроси, касаещи двете страни. Тази наша позиция сме лансирали още през 1991 г. преди ЗВСОБНИ да влезе в пленарна зала, а и след това на няколко пъти, но никой до сега не е взел сериозно отношение за реализация.

Ето защо ние считаме, че дори ако Конституционният съд приеме решение и да обяви за противоконституционни и двата члена 6 и 7 от ЗВСОБНИ, много въпроси не останат открити и проблемите няма да се решат. Ние ще повторим още веднъж нашата позиция. А тя е:

1. Народното събрание да наложи мораториум по чл.6 и 7 от ЗВСОБНИ за срок от една година.

2. Да се възложи на Министерският съвет да организира кръгла маса от представители на всички заинтересовани страни включително и на представители на собствениците на реституирани жилища, на наемателите им и на закупилите добросъвестно отчуждени жилища граждани. Министерският съвет да възложи на Министерството на правосъдието, Министерство на финансите да изготвят позиция, която да бъде разгледана и приета на кръглата маса.

3. Министерският съвет да внесе в Народното събрание проектозакон за цялостно решаване на всички въпроси около реституцията на жилищата, като се спазва цялостният дух и смисъл на Конституцията.

София, 22.12.1995г

С ЮРИДИЧЕСКО УВАЖЕНИЕ:
Национален комитет на Националистическо движение "Защита на засегнатите от Закона за реституцията - ЗВСОБНИ"
ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/Б.Нарастов/